



# Opiskeluhoitopalveluiden käyttö ja saatavuus lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kokemana – Kouluterveyskysely 2019

## PÄÄLÖYDÖKSET

- Suuri osa opiskelijoista oli käynyt opiskeluhoitopalveluissa lukuvuoden aikana, useimmin terveydenhoitajalla. Tytöt kävivät vastaanotolla poikia yleisemmin.
- Vastaanotolle pääsy koettiin useimmiten helpoksi. Vain pieni osa ei ollut päässyt opiskeluhoitopalveluiden vastaanotolle yrityksestä huolimatta.
- Suuri osa apua tarvinneista koki saaneensa opiskeluhoitopalveluista tukea ja apua hyvinvointiin. Tytöt kokivat poikia useammin jääneensä vaille tarvitsemaansa tukea.
- Yleisimmin tukea saatiin terveydenhoitajalta. Lukiolaiset kokivat ammattiin opiskelevia yleisemmin jääneensä vaille psykologin ja kuraattorin tukea.
- Kokemukset terveystarkastuksesta olivat myönteisiä ja tarkastus toteutui kokonaisuutena laadukkaasti suurimmalla osalla, pojilla tyttöjä useammin.
- Noin puolet koki, että oppilaitoksessa on aikuinen, jonka kanssa he voivat tarvittaessa keskustella mieltä painavista asioista.

Opiskeluhoillon tavoitteena on edistää ja ylläpitää opiskelijan hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013). Hyvinvoinnin edistämisen lisäksi opiskeluhoitopalveluilla on olennainen tehtävä myös opintojen etenemisen ja työelämään valmistautumisen seurannassa ja edistämässä. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla, jota toteuttavat kaikki oppilaitoksen toimijat, tuetaan koko oppilaitosyhteisöä suunnitelmallisesti. Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon kuuluvat toisen asteen opiskelijoilla esimerkiksi opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajan ja lääkärin palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. (Hietanen-Peltola ym. 2019a, Sosiaali- ja terveysministeriö 2020) Tärkeä osa yksilökohtaista opiskeluhoiltoa ovat määräaikaiset terveydenhoitajan tai lääkärin terveystarkastukset (Valtioneuvoston asetus 338/2011).

Opiskeluhoitopalveluista toisella asteella parhaiten saatavilla ovat terveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelut, joita tarjotaan lähes kaikissa lukioissa ja ammatillisten oppilaitosten opetuspisteissä. Lääkäripalveluiden ja psykologipalveluiden saatavuus on hieman heikompi. (Wiss ym. 2019a ja 2019b) Alueellisia eroja on myös esimerkiksi psykologin ja kuraattorin työkäytännöissä, yhteistyötavoissa ja opiskelijamäärissä ammattilaista kohti (Hietanen-Peltola ym. 2019b ja 2019c).

Palvelun järjestäjiltä saadun tiedon ohella opiskeluhoillon kehittämisessä tarvitaan tietoa myös nuorilta itseltään. Tässä julkaisussa tarkastellaan vuoden 2019 Kouluterveyskyselyn (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019) aineiston pohjalta nuorten raportoimaa opiskeluhoitopalveluiden käyttöä ja saatavuutta sekä palveluista saatua tukea ja apua. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta kysyttiin terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin vastaanotolla käymisestä, terveystarkastuksesta ja siihen liittyvistä kokemuksista sekä mahdollisuudesta keskustella oppilaitoksessa mieltä painavista asioista. Lisäksi heiltä kysyttiin koetusta pääsystä eri ammattilaisten vastaanotolle sekä tuen ja avun saannista hyvinvointiin oppilaitoksen eri aikuisilta. Tulokset raportoidaan sukupuolen mukaan jaoteltuna.

## Käynnit opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoilta kysyttiin käyntimääriä opiskeluhoitopalveluiden vastaanotolla ja koettua palvelujen tarvetta (taulukko 1). Terveydenhoitajan ja lääkärin osalta tarkasteltiin muita kuin terveystarkastuskäyntejä.

Palvelujen käyttö vaihteli sekä eri ammattiryhmien että vastaajan sukupuolen mukaan: pojat (77–95 %) kokivat tyttöjä (53–90 %) yleisemmin, ettei heillä ollut tarvetta asioida opiskeluhoitopalveluissa. Vain pieni osuus (0–2 %) vastaajista ilmoitti, ettei ollut päässyt vastaanotolle yrityksestä huolimatta. Lukiolaisten ja ammattiin opiskelevien kokemukset olivat hyvin samankaltaiset.

Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten tytöt olivat käyneet kuluneena lukuvuonna opiskeluhoitopalveluissa poikia yleisemmin. Terveydenhoitajalla oli vähintään kerran käynyt tytöistä 43–46 prosenttia, lääkärillä 22–25 prosenttia, kuraattorilla 10–13 prosenttia ja psykologilla 13 prosenttia. Pojilla vastaavat osuudet olivat 21–22, 13–14, 5–6 ja 4–5 prosenttia.

Suurin osa opiskelijoista oli käynyt yksittäisen ammattilaisen vastaanotolla yhdestä kahteen kertaa. Terveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa oli vähintään kolme kertaa käynyt 8–11 prosenttia tytöistä ja lääkärillä 4–5 prosenttia tytöistä.

**Hanne Kivimäki**  
hanne.kivimaki@thl.fi

**Marke Hietanen-Peltola**  
marke.hietanen-peltola@thl.fi

**Riikka Ikonen**  
riikka.ikonen@thl.fi

## Näin tutkimus tehtiin:

Tutkimus perustuu Kouluterveyskyselyn aineistoon, joka kerättiin poikkileikkausasetelmalla maaliskuuhuhtikuussa 2019. Kouluterveyskysely on koko maan kattava väestötutkimus, jolla kerätään tietoa nuorten hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019)

Kohderymänä ovat perusopetuksen 4. ja 5. luokkien oppilaat (N=102 389) ja heidän huoltajansa (N=36 487), perusopetuksen 8. ja 9. luokkien oppilaat (N= 89 570) ja lukioiden (N=44 636) sekä ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N=25 047). Tässä julkaisussa käsitellään lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden tuloksia.

Opiskeluhoitopalvelujen koettua saatavuutta tarkasteltiin niiden vastaajien osalta, jotka ilmoittivat käyneensä tai yrittäneensä käydä eri ammattilaisilla kuluneen lukuvuoden aikana. Kokemusta terveystarkastuksesta tarkasteltiin niiden vastaajien osalta, jotka ilmoittivat käyneensä terveystarkastuksessa lukuvuoden aikana. Lisäksi saatua tukea ja apua hyvinvointiin tarkasteltiin niiden osalta, jotka olivat ilmoittaneet tarvitseensa sitä.

Hieman harvempi oli käynyt vähintään kolme kertaa psykologilla (4–5 %) tai kuraattorilla (7 %). Pojista 1–3 prosenttia oli käynyt vähintään kolme kertaa eri ammattilaisilla.

**Taulukko 1. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (Aol) 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden käynnit opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilla lukuvuoden aikana (%) sukupuolen mukaan.**

		Käynnit vastaanotolla				
		En, ei ole ollut tarvetta	En, yritin enkä päässyt	Kyllä, 1-2 kertaa	Kyllä, 3-5 kertaa	Kyllä, yli 5 kertaa
<b>Terveydenhoitajalla muuten kuin terveystarkastuksessa</b>						
Lukio	pojat (N = 17 874)	77	1	19	2	1
	tytöt (N = 26 019)	55	2	35	6	2
	kaikki (N = 43 938)	64	2	29	4	2
Aol	pojat (N = 13 223)	78	1	18	2	1
	tytöt (N = 9 140)	53	2	34	8	3
	kaikki (N = 22 397)	68	1	25	4	2
<b>Lääkärillä muuten kuin terveystarkastuksessa</b>						
Lukio	pojat (N = 17 776)	86	1	12	1	1
	tytöt (N = 25 793)	78	1	18	3	1
	kaikki (N = 43 613)	81	1	15	2	1
Aol	pojat (N = 13 122)	87	1	11	1	1
	tytöt (N = 9 026)	74	1	21	3	2
	kaikki (N = 22 182)	81	1	15	2	1
<b>Kuraattorilla</b>						
Lukio	pojat (N = 17 772)	95	0	3	1	1
	tytöt (N = 25 729)	90	1	6	2	2
	kaikki (N = 43 544)	92	1	5	2	1
Aol	pojat (N = 13 122)	93	1	5	1	1
	tytöt (N = 9 028)	86	1	9	3	2
	kaikki (N = 22 183)	90	1	6	2	1
<b>Psykologilla</b>						
Lukio	pojat (N = 17 746)	94	1	3	1	1
	tytöt (N = 25 789)	85	2	6	3	4
	kaikki (N = 43 579)	89	2	5	2	3
Aol	pojat (N = 13 057)	95	1	2	1	1
	tytöt (N = 9 023)	85	2	6	3	4
	kaikki (N = 22 114)	91	1	4	2	2

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

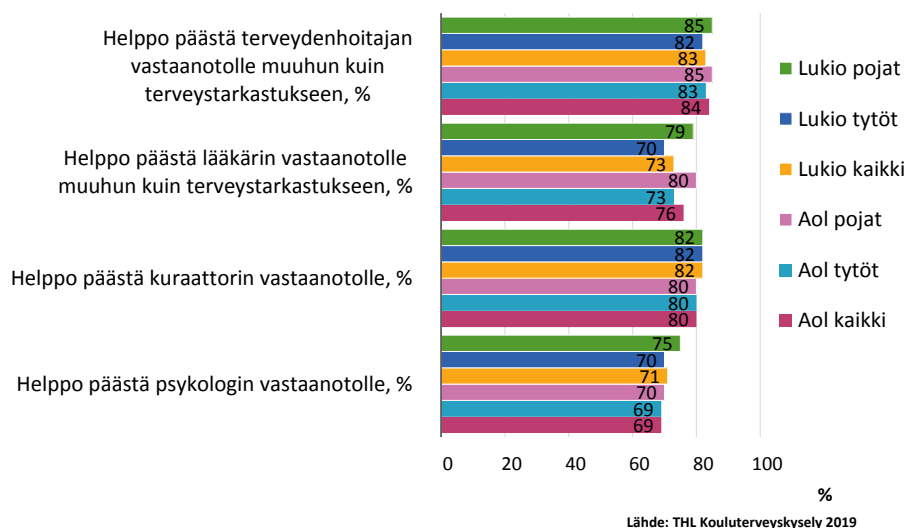
## Palvelujen saatavuus

Opiskeluhoitopalveluiden saatavuudesta säädetään Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013):

- Opiskelijalla on oikeus oppilaitoksessa terveydenhoitajan, lääkärin, kuraattorin ja psykologin palveluihin.
- Terveydenhoitajan työaika tulee järjestää niin, että opiskelija voi päästä vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.
- Opiskelijalle tulee järjestää mahdollisuus saada arkisin virka-aikaan välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon.
- Opiskelijalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun hän on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa keskustelu tulee järjestää samana tai seuraavana työpäivänä.

## Opiskeluhoitopalveluihin pääsyn helppous

Opiskeluhoitopalveluissa käyneiltä ja käyntiä yrittäneiltä kysyttiin vastaanotolle pääsyn helppoutta (kuvio 1). Opiskeluhoitopalvelujen vastaanotolle pääsyn koki helpoksi 69–85 prosenttia opiskelijoista. Yli kahdeksan kymmenestä koki helpoksi pääsyn terveydenhoitajalle ja kuraattorille. Vaikeimmaksi koettiin pääsy lääkärille ja -psykologille. Pojat kokivat tyttöjä useammin terveydenhoitajalle, lääkärille ja psykologille pääsyn helpoksi. Lukiolaisien ja ammattiin opiskelevien välillä ei ollut merkittävää eroa.



**Kuvio 1. Helpoksi palvelujen ammattilaisten vastaanotolle pääsyn kokeneiden osuus (%) opiskeluhoitopalveluita tarvitseista sukupuolen mukaan. Lukioiden 1. ja vuoden opiskelijat (N = 3 549–15 707) ja ammatillisten oppilaitosten (Aol) 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 1 926–7 141).**

## Kokemukset terveystarkastuksesta

Lukioiden 1. vuoden opiskelijoista 69 prosenttia ja 2. vuoden opiskelijoista 35 prosenttia ilmoitti käyneensä terveydenhoitajan ja 20 sekä 28 prosenttia lääkärin tarkastuksessa lukuvuoden aikana. Ammattiin opiskelevilla vastaavat luvut olivat terveydenhoitajan osalta 67 ja 26 prosenttia sekä lääkärin osalta 28 ja 22 prosenttia.

Nykyisenä opiskeluvuonna tarkastuksessa käyneiden kokemukset terveystarkastuksesta olivat myönteisiä. Lukioiden ja ammattiin opiskelevien kokemukset olivat samankaltaiset: yli kahdeksan kymmenestä opiskelijasta koki, että tarkastuksessa oli puhuttu hänelle tärkeistä asioista, hänen mielipidettään kuunneltiin ja puhuttiin kotiasioista (taulukko 2). Pojat (87–90 %) kokivat tyttöjä (75–76 %) useammin, että olivat uskaltaneet kertoa asioistaan rehellisesti.

Laadukkaassa terveystarkastuksessa toteutuvat kaikki yllä mainitut ulottuvuudet. Näin tarkasteltuna terveystarkastus toteutui laadukkaasti noin kolmella neljästä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten pojista sekä kahdella kolmesta tytöistä.

**Taulukko 2. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (Aol) opiskelijoiden kokemus opiskeluvuoden aikana tehdystä terveystarkastuksesta (%) sukupuolen mukaan.**

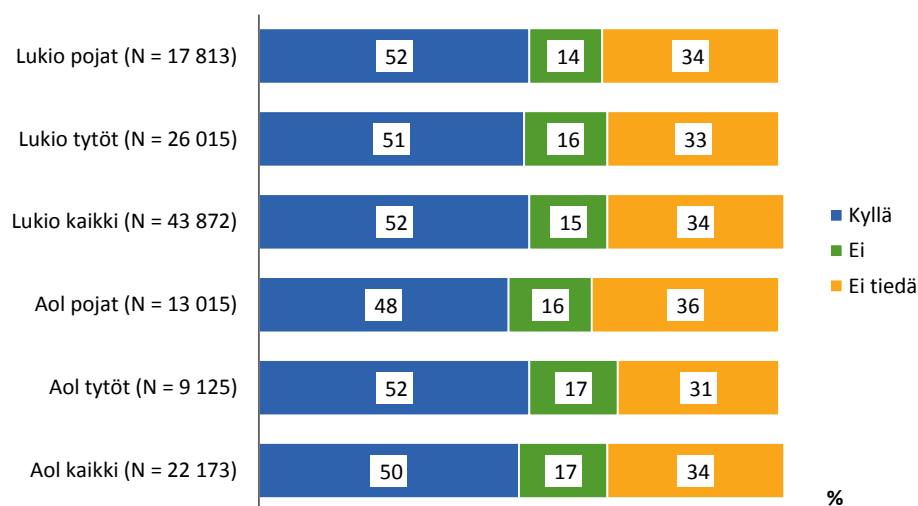
	Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 25 141–25 353)			Aol 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 11 921–12 068)		
	Pojat	Tytöt	Kaikki	Pojat	Tytöt	Kaikki
<b>Terveystarkastuksessa</b>						
Puhuttiin minulle tärkeistä asioista	88	85	86	86	84	85
Kuunneltiin mielipidettäni	91	89	90	88	86	87
Puhuttiin kotiasioistani	87	85	86	83	80	82
Uskalsin kertoa asioistani rehellisesti	90	75	80	87	76	82
<b>Terveystarkastus toteutuu nuorella laadukkaasti*</b>						
	75	64	68	76	64	71

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

\* Kaikki yllämainitut laadukkaan terveystarkastuksen osa-alueet toteutuivat.

## Mahdollisuus keskusteluun sekä tuki ja apu hyvinvointiin

Noin puolet lukiolaisista ja ammattiin opiskelevista koki, että oppilaitoksessa oli aikuinen, jonka kanssa he voivat tarvittaessa keskustella mieltä painavista asioista (kuvio 2). Noin joka kolmas ei tiennyt, oliko oppilaitoksessa tällaista aikuista.



Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

**Kuvio 2. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (Aol) 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden kokemus mahdollisuudesta keskustella oppilaitoksen aikuisen kanssa mieltä painavista asioista (%) sukupuolen mukaan.**

Opiskelijoilta kysyttiin lukuvuoden aikana saadusta hyvinvointiin liittyvästä tuesta ja avusta. Tukea ja apua koki tarvinneensa terveydenhoitajalta 40–43 prosenttia, lääkäriltä 18–25 prosenttia, psykologilta 20–22 prosenttia ja kuraattorilta 14–20 prosenttia tytöistä. Pojilla vastaavat osuudet olivat 21–26, 13–21, 11–17 ja 9–17.

Saatus tukea ja apua tarkasteltiin ammattiryhmittäin niiden osalta, jotka olivat kokeneet tarvinneensa apua (taulukko 3). Opiskelijat kokivat saaneensa tukea ja apua etenkin terveydenhoitajalta. Ilman tarvitsemaansa tukea jäi 8–41 prosenttia. Useimmin oli jääty vaille psykologin ja kuraattorin tukea, ja lukiolaiset kokivat näin ammattiin opiskelevia useammin. Jokaisen ammattilaisen kohdalla tytöt kokivat poikia useammin jääneensä vaille tukea.

**Taulukko 3. Oppilaitoksen aikuisilta saatu tuki ja apu hyvinvointiin sukupuolen mukaan osuuksina (%) kyseisen ammattilaisen apua tarvinneista lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten (Aol) 1. ja 2. vuoden opiskelijoista.**

	Saanut tukea ja apua hyvinvointiin*			
	Terveydenhoitajalta	Lääkäriltä	Kuraattorilta	Psykologilta
<b>Lukio pojat (N = 1 585–3 774)</b>				
Kyllä, paljon	28	31	33	33
Kyllä, jonkin verran	64	55	44	39
Ei, mutta olisi tarvinnut	8	14	23	28
<b>Lukio tytöt (N = 3 564–10 314)</b>				
Kyllä, paljon	23	18	23	20
Kyllä, jonkin verran	68	62	46	39
Ei, mutta olisi tarvinnut	10	21	31	41
<b>Lukio kaikki (N = 5 159–14 104)</b>				
Kyllä, paljon	24	22	26	23
Kyllä, jonkin verran	67	59	45	39
Ei, mutta olisi tarvinnut	9	19	29	38
<b>Aol pojat (N = 2 165–3 355)</b>				
Kyllä, paljon	43	43	45	46
Kyllä, jonkin verran	48	44	39	36
Ei, mutta olisi tarvinnut	9	12	16	18
<b>Aol tytöt (N = 1 800–3 875)</b>				
Kyllä, paljon	30	26	28	28
Kyllä, jonkin verran	60	56	46	40
Ei, mutta olisi tarvinnut	10	19	25	33
<b>Aol kaikki (N = 3 968–7 240)</b>				
Kyllä, paljon	36	35	38	37
Kyllä, jonkin verran	54	49	43	38
Ei, mutta olisi tarvinnut	10	15	20	25

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

\* Kysymyksen vaihtoehdot koskien opettajaa tai muuta aikuista koulussa on rajattu pois.

## Käyntimäärien yhteys helpoksi koettuun pääsyyn vastaanotolle

Kokemusta vastaanotolle pääsyn helppoudesta tarkasteltiin käyntimäärien mukaan (taulukko 4). Vastaanotolla käyneet lukiolaiset ja ammattiin opiskelevat kokivat luonnollisesti pääsyn merkittävästi useammin helpoksi (68–89 %) kuin pelkästään käyntiä yrittäneet (17–43 %). Pääsyn kokeminen helpoksi ei juuri yleistynyt käyntimäärien lisääntymisen myötä.

**Taulukko 4. Helpoksi palvelujen ammattilaisten vastaanotolle pääsyn kokeneiden opiskelijoiden osuus (%) opiskeluhoitopalveluita tarvinneista\* käyntimäärien mukaan tarkasteltuna.**

	Käyntimäärät			
	En, yritin enkä päässyt	Kyllä, 1-2 kertaa	Kyllä, 3-5 kertaa	Kyllä, yli 5 kertaa
<b>Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 3 549–15 707)</b>				
Pääsy terveydenhoitajalle helppoa**	19	85	89	88
Pääsy lääkärille helppoa**	20	76	75	68
Pääsy kuraattorille helppoa	22	84	89	89
Pääsy psykologille helppoa	17	77	81	81
<b>Aol 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 1 926–7 141)</b>				
Pääsy terveydenhoitajalle helppoa**	36	85	88	85
Pääsy lääkärille helppoa**	43	78	75	69
Pääsy kuraattorille helppoa	43	82	88	82
Pääsy psykologille helppoa	29	75	79	75

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

\* Tarkastelusta on rajattu pois ne vastaajat, jotka ilmoittivat, ettei heillä ole ollut tarvetta käydä vastaanotolla lukuvuoden aikana.

\*\* Helppo päästä muuhun kuin terveystarkastukseen

## Käyntimäärien yhteys kokemukseen tuen ja avun saamisesta

Hyvinvointiin saatua apua ja tukea tarkasteltiin käyntimäärien mukaan (taulukko 5). Suurin osa eri ammattilaisten vastaanotolla käyneistä lukiolaisista (85–97 %) ja ammattiin opiskelevista (80–95 %) koki saaneensa apua ja tukea hyvinvointiin. Lisäksi useat opiskelijat, joilla ei ollut ollut tarvetta käydä terveydenhoitajan tai lääkärin vastaanotolla muuten kuin terveystarkastuksessa, kokivat saaneensa heiltä apua ja tukea hyvinvointiin. Kuraattorin ja psykologin osalta näin koettiin harvemmin. Ne opiskelijat, jotka eivät olleet päässeet vastaanotolle yrityksestä huolimatta, kokivat vähiten saaneensa apua ja tukea.

**Taulukko 5. Tukea ja apua hyvinvointiin saaneiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osuus (%) kyseisen ammattilaisen tukea ja apua tarvinneista\* käyntimäärien mukaan tarkasteltuna.**

	Käyntimäärät**				
	En, ei ole ollut tarvetta	En, yritin enkä päässyt	Kyllä, 1-2 kertaa	Kyllä, 3-5 kertaa	Kyllä, yli 5 kertaa
<b>Lukioiden 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 5 089–14 051)</b>					
Saanut tukea ja apua terveydenhoitajalta	85	41	95	96	94
Saanut tukea ja apua lääkäriltä	75	24	89	89	85
Saanut tukea ja apua kuraattorilta	51	13	89	97	95
Saanut tukea ja apua psykologilta	38	5	86	93	97
<b>Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat (N = 3 897–7 177)</b>					
Saanut tukea ja apua terveydenhoitajalta	88	48	93	95	93
Saanut tukea ja apua lääkäriltä	83	48	91	88	80
Saanut tukea ja apua kuraattorilta	77	36	89	94	92
Saanut tukea ja apua psykologilta	72	24	86	92	92

Lähde: THL Kouluterveyskysely 2019

\* Tarkastelusta on rajattu pois ne vastaajat, jotka ilmoittivat, etteivät ole tarvinneet apua lukuvuoden aikana kyseiseltä oppilaitoksenaikuiselta.

\*\* Terveystarkastuksen ja lääkärin osalta tarkasteltiin muita kuin terveystarkastuskäyntejä.

## Yhteenveto ja johtopäätökset

Opiskeluhoitopalveluilla on ennaltaehkäisevinä lähipalveluina tärkeä tehtävä nuorten opiskelukyvyn ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisessa. Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan suuri osa lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista käyttää palveluita, kokee pääsyn ammattilaisten vastaanotolle helpoksi ja on saanut heiltä tarvitsemaansa tukea ja apua. Myös suuri osa niistä opiskelijoista, jotka eivät olleet tarvinneet opiskeluhoitopalveluita terveystarkastuksen lisäksi, koki saaneensa tukea ja apua hyvinvointiin.

Vaikka palveluiden saatavuus koettiin yleisesti hyväksi, osa Kouluterveyskyselyyn vastanneista nuorista koki etenkin lääkärin tai psykologin vastaanotolle pääsyn vaikeaksi. Tulos on samansuuntainen palvelujen tarjonnan kanssa (Wiss ym. 2019a ja 2019b). Kyselyjen toteuttamisen jälkeen palvelujen saatavuuteen on vaikuttanut kevään 2020 pandemiatilanne, jonka aikana sekä koulu- että opiskeluterveydenhuollon käyntimäärät laskivat huomattavasti (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2020). Valtioneuvoston (2020) mukaan huolta aiheuttivat tuolloin opiskelijoiden mahdollinen avun puute erityisen tuen, mielen-terveyspalveluiden tai raskaudenehkäisy- ja raskautspsykiatriapalveluiden suhteen sekä avun tarpeen patoutuminen myöhempään ajankohtaan. Opiskeluhoitopalveluiden vahvistaminen hallitusohjelman (Valtioneuvosto 2019) tavoitteen mukaisesti on ensiarvoisen tärkeää tästäkin syystä.



Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan koulutuksen järjestäjän tulee arvioida opiskeluhoillon toteutumista, missä Kouluterveyskyselyn oppilaitos- tai opetuspistekohtaiset tulokset ovat olennaisena apuna. Palveluiden vahvistamista tarvitaan myös tulevaisuutta ajatellen. Suunniteltu oppivelvollisuuden pidentäminen toisen asteen loppuun kasvattaa todennäköisesti myös yksilökohtaisen opiskeluhoillon eli palvelujen ja monialaisen työn tarvetta oppilaitoksissa. Sote-uudistuksessa on kaavailtu opiskeluhoillon kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisvastuun siirtymistä isommille hartioille, maakuntaan (Hallituksen esitys 15/2017). Tämä voi tarjota paremmat edellytykset palvelujen tasavertaiselle järjestämiselle eri alueilla ja oppilaitoksissa ja siten lisätä opiskelijoiden yhdenvertaisuutta.

## Lähteet

HE 15/2017. Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2017/20170015>

Hietanen-Peltola Marke, Laitinen Kristiina, Järvinen Jouni, Fagerlund-Jalokinos Susanna 2019a: Toisella asteella toimien: opas oppilaitoksen opiskeluhoitoryhmälle. Ohjaus 10/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-374-8>

Hietanen-Peltola Marke, Vaara Sarianna, Laitinen Kristiina 2019b: ”Yksi psykologi ei voi tehdä kolmen psykologin työtä.” – opiskeluhoillon seurannan tuloksia psykologityöstä toisen asteen oppilaitoksissa. Tutkimuksesta tiiviisti 54/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-447-9>

Hietanen-Peltola Marke, Vaara Sarianna, Laitinen Kristiina 2019c: ”Meillä ei toistaiseksi ole järjestetty tätä lain vaatimalla tavalla.” – opiskeluhoillon seurannan tuloksia kuraattorityöstä toisen asteen oppilaitoksissa. Tutkimuksesta tiiviisti 55/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-448-6>

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020: Opiskeluterveydenhuollon opas 2020. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:14. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9886-5>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019: Kouluterveyskysely [www.thl.fi/kouluterveyskysely](http://www.thl.fi/kouluterveyskysely)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020: Avohilmo-tietojen tarkastus. Käynnit viikoittain ja kuukausittain. Opiskeluterveydenhuolto. [https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/avopika/pikarap01/summary\\_kaynnitkkvko?vuosi\\_0=429307&viikko\\_0=38&palveluntuottaja\\_0=26624&ammatti\\_0=30664&palvelumuoto\\_0=121327&yhteystapa\\_0=226667&mittari\\_0=2&mittari1\\_0=3#](https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/avopika/pikarap01/summary_kaynnitkkvko?vuosi_0=429307&viikko_0=38&palveluntuottaja_0=26624&ammatti_0=30664&palvelumuoto_0=121327&yhteystapa_0=226667&mittari_0=2&mittari1_0=3#)

Valtioneuvosto 2019: Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019. Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:31. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>

Valtioneuvosto 2020: Koronakriisin vaikutukset ja suunnitelma epidemian hallinnan hybridistrategiaksi. Exit- ja jälleenrakennustyöryhmän 1. vaiheen raportti. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:12. Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-894-6>

Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110338>

Wiss Kirsi, Hakamäki Pia, Hietanen-Peltola Marke, Ikonen Jonna, Järvinen Jouni, Saaristo Vesa, Saukko Niina, Ståhl Timo 2019: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Tutkimuksesta tiiviisti 15, toukokuu 2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-340-3>



Wiss Kirsi, Hakamäki Pia, Hietanen-Peltola Marke, Ikonen Jonna, Palmqvist Riia, Saaristo Vesa, Saukko Niina, Ståhl Timo 2019: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen lukioissa: TEA 2019. Tilastoraportti 12/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019051315294>

---

## Muuta kirjallisuutta

Kouluterveyskyselyn tulokset [www.thl.fi/lapsetnuoretperheet/tulokset](http://www.thl.fi/lapsetnuoretperheet/tulokset)

Ikonen Riikka, Helakorpi Satu 2019: Lasten ja nuorten hyvinvointi: Kouluterveyskysely 2019. Tilastoraportti 33/2019. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019091528281>

### Tämän julkaisun viite:

Kivimäki H, Hietanen-Peltola M, Ikonen R. (2020) Opiskeluhoitopalveluiden käyttö ja saatavuus lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden kokemana – Kouluterveyskysely 2019. Tutkimuksesta tiiviisti 38/2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki



### Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

ISBN 978-952-343-602-2 (verkko)

ISSN 2323-5179 (verkko)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-602-2>